

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Bazı Madde ve Fıkralarının Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 22 . 6 . 1975 - Sayı : 15273)

No.
1912

Kabul tarihi
16 . 6 . 1975

MADDE 1. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 1186 sayılı Kanunla değişik 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Malûl ve yaşlılara, bunların eş, çocuk, ana ve babalarına, dul ve yetimlere sağlık yardımı yapılması :

Madde 36. — Bu kanuna göre sürekli iş göremezlik geliri, malûllük veya yaşlılık aylığı almakta olanlarla, bunların geçindirmekle yükümlü oldukları eş ve çocukları, ana ve babaları ile gelir veya aylık almakta olan eş ve çocuklar, bu kanunun 33 ncü maddesinde belirtilen yardımlardan, her hastalık olayı için 34 ncü maddede yazılı süreleri aşmamak üzere yararlanırlar.

Ancak; gelir veya aylık alanların eş ve çocukları, ana ve babaları ile gelir veya aylık alan eş ve çocuklar için ayakta yapılan tedavilerde verilen ilaç bedellerinin % 20'si ilgililerce ödenir.

991 sayılı Kanuna göre Kuruma devredilen Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı kanunlarına istinaden aylık almakta olanlarla bunların geçindirmekle yükümlü oldukları eş ve çocukları, ana ve babaları ile gelir veya aylık almakta olan eş ve çocukları hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

MADDE 2. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 40 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sigortalılık niteliğinin yitirilmesi :

Madde 40. — 2 ncı maddede belirtilen sigortalılık niteliğini yitirenlerden, bu tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olan sigortalı ile karısı ve geçindirmekle yükümlü olduğu kocası, çocukları, ana ve babalarının, bu niteliğin yitirilishinden başlamak üzere altı ay içinde meydana gelecek hastalıkları halinde, 32 ncı maddenin (A) ve (D) fıkralarında yazılı yardımlardan yararlanırlar.

Ancak; bunlardan eş, çocuklar, ana ve babaların ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaç bedellerinin % 20'si ilgililerce ödenir.

MADDE 3. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 42 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ana ve babaya sağlık yardımı yapılması:

Madde 42. — Sigortalının geçindirmekle yükümlü bulunduğu ana ve babası, hastalıkları halinde, bu Kanunun 33 ncü maddesinde belirtilen sağlık yardımlarından her hastalık olayı için 34 ncü maddede yazılı süreleri aşmamak üzere yararlanırlar.

Ancak; bunların ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaç bedellerinin % 20'si ilgililerce ödenir.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu ana ve babasının yukarıda belirtilen sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için sigortalının, hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olması şarttır.

MADDE 4. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun değişik 73 ncü maddesinin (B) ve (D) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

B) Hastalık sigortası primi sigortalının kazancının % 11'idir. Bunun % 5'i sigortalı hissesi, % 6'sı da işveren hissesidir.

3 nci maddenin II nci bendinin (B) fıkrasında belirtilen çıraklar için ise, kazancının % 4'üdür.

Bunun % 2'si sigortalı hissesi, % 2'si de işveren hissesidir.

D) Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, sigortalının kazancının % 15'idir. Bunun % 7'si sigortalı hissesi, % 8'i de işveren hissesidir.

Ancak, maden işyerlerinin yeraltı işlerinde çalışanlar için malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, sigortalının kazancının % 18'idir. Bunun % 8'i sigortalı hissesi, % 10'u da işveren hissesidir.

MADDE 5. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 1186 ve 1474 sayılı kanunlarla değişik 78 nci maddesi ile aynı kanunun 90 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Günlük kazanç sınırları :

Madde 78. — Bu kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazançların üst sınırı 200 lira, alt sınırı da İş Kanunu gereğince tespit edilen en düşük asgarî ücrettir. Üst sınır, sigortalıların genel ücret seviyesi ve ülkenin genel ekonomik durumu göz önünde tutularak Sosyal Güvenlik Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca gerekirse, iki yılda bir artırılabilir.

Günlük kazançları, asgarî ücretten daha az olanlarla ücretsiz çalışan sigortalıların günlük kazançları asgarî ücret üzerinden, günlük kazançları üst sınırdan fazla olanların kazançları da üst sınır üzerinden hesaplanır. Sigortalının kazancı alt sınırın altında ise bu kazanç ile alt sınır arasındaki farka ait sigorta primlerinin tümünü işveren öder. Aynı zamanda birden fazla işverenin işinde çalışan sigortalıların ücretlerinden kesilen primler, bu madde uyarınca tespit edilen üst sınır üzerinden hesaplanacak miktarı aşarsa, fark sigortalının müracaatı üzerine hissesi oranında kendisine geri verilir.

Muayene için verilecek belge :

Madde 90. — İşveren, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde, sigortalının kazancını ve prim ödeme gün sayılarını göstermek üzere, örneği Kurumca hazırlanacak belgeyi düzenleyerek sigortalıya vermekle yükümlüdür.

İşveren, 35 ve 40 nci maddelerde öngörülen 120 günlük prim şartını yerine getirmiş olan sigortalının karısı ve geçindirmekle yükümlü olduğu çocukları ile sigortalı kadının geçindirmekle yükümlü olduğu kocası ve çocuklarının, hastalıkları halinde, sağlık yardımlarından yararlandırılmalarını sağlamak ve altı ay için geçerli olmak üzere prim ödeme gün sayılarını gösterir örneği Kurumca hazırlanacak belgeyi, talebi halinde, düzenleyerek sigortalıya vermekle yükümlüdür.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı belgelerdeki bilginin eksik veya yanlış olması sebebiyle, sözü edilen fıkralarda belirtilen kimseler için Kurumca yersiz olarak yapılan her türlü masraflar işverene ödetilir.

MADDE 6. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 1186 sayılı Kanunla değişik 96 nci maddesinin 1 nci fıkrasıyla 97 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Aylıkların sınırı :

Madde 96. — Bu kanuna göre Malullük ve Yaşlılık Sigortasından bağlanacak aylıklar ile Ölüm Sigortasından hak sahibi kimselere bağlanacak aylıkların hesabına esas tutulan aylığın yıllık tutarı 12 000 liradan aşağı olmamak kaydı ile, 78 nci madde uyarınca saptanacak günlük kazanç alt sınırının 360 katının yüzde yetmişinden az, günlük kazanç üst sınırının bir yıllık tutarı üzerinden hesaplanacak aylığın yıllık tutarından fazla olamaz.

Gelir ve ödeneklerin, günlük kazancın alt sınırına göre artırılması :

Madde 97. — Sigorta prim ve ödeneklerinin hesabında esas tutulacak ve 78 nci madde gereğince saptanacak günlük kazancın alt sınırında meydana gelecek yükselmelerde, iş kazaları ile meslek hastalıkları, Hastalık ve Analık Sigortalarından yeniden saptanan alt sınırın altında bir günlük kazanç üzerinden ödenek almakta olanların veya almaya hak kazanmış bulunanların bu ödenekleri günlük kazancın alt sınırının yükseldiği tarihten itibaren...

ten, gelir almakta olanların veya almaya hak kazanmış bulunanların bu ödenekleri günlük kazancı alt sınırının yükseltildiği tarihten, gelir almakta olanların veya almaya hak kazanmış bulunanların gelirleri de günlük kazancın alt sınırının yükseltildiği tarihten sonraki dönem başından başlayarak yükseltilmiş günlük kazanç alt sınırına göre artırılır.

MADDE 7. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki 4 ek ve 7 geçici madde eklenmiştir :

EK MADDE 1. — Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından bağlanan aylıklarla iş kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortasından bağlanan gelirler, aşağıdaki usul ve esaslara göre ayarlanır.

A) Aylık ve gelirler; asgarî ücret, geçim indekslerinde, sigortalıların genel ücret seviyelerinde meydana gelen değişikliklerle Kurumun mali durumu göz önüne alınarak Devlet memurları emekli aylıklarına uygulanan yükseltme sınırları içinde kalmak kaydıyla Bakanlar Kurulu kararıyla en geç iki yılda bir tespit edilir.

B) Aylık ve gelir ayarlamaları; Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan, malüllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası ile İşkazaları ve Meslek Hastalıkları Sigortasının mali durumu ve üç yıllık gelir ve gider tahminlerini kapsayan gerekçeli rapor esas alınarak Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

C) Ayarlanan aylık ve gelirlerin ödenmesine, Bakanlar Kurulu kararının yayımlandığı tarihi izleyen üç aylık dönem başından itibaren başlanır.

EK MADDE 2. — 506 sayılı Kanun gereğince yapılacak sağlık yardımlarından yararlanacak olanlardan; sigortalı işçinin ana ve babası ile emekli işçilerin eş ve çocukları, ana ve babaları, gelir ve aylık almakta olan eş ve çocuklardan yapılacak her bir poliklinik muayenesi için (5) lira muayene ücreti alınır.

Şu kadar ki; hekimin göstereceği lüzum üzerine yapılacak müteakip poliklinik muayenelerinden ücret alınmaz.

EK MADDE 3. — 1 . 8 . 1968 tarihinden önce Demiryolları Emekli Sandığı ile Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığına aylık bağlanmış olan emeklilerle, 991 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince aylık bağlanan ve mülga 2904 sayılı Kanunun 5 nci, 3575 sayılı Kanunun 17 nci maddelerinde belirtilen hallerde müsteniden aylıkları kesilen emeklilerin, aylıklarının ödenmesine 506 sayılı Kanundaki esaslar dairesinde devam olunur.

1 . 8 . 1968 tarihinden önce durumları birinci fıkraya kapsamına giren sandık üyelerinden keseneklerini almamış olanların Demiryolu Emekli ve Askerî Fabrikalar Tekaüt Sandıkları kanunlarına göre geçen fiili hizmetleri sosyal sigortalara tabi olarak geçmiş sayılır.

EK MADDE 4. — 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 6 ncı maddesinin 1 nci fıkrası ve değişik 11 nci maddesinin (G) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 6. — Kurumun, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1897 sayılı Kanunla değişik 43 ncü maddesinde yer alan cetvelin 4 ncü derecesine kadar olan memurları Genel Müdürün teklifi üzerine Yönetim Kurulunca, bunların dışındaki Kurum personeli ise Genel Müdür tarafından atanır.

Madde 11. — G) Kurumca (500 000) liradan fazla olmak üzere akdedilecek sözleşmeler veya yapılacak işler hususunda karar vermek.

GEÇİCİ MADDE 1. — 31 . 12 . 1974 ve daha önceki yıllarda İşkazaları ve Meslek Hastalıkları Sigortasından gelir almakta olanlarla, bu gelirlere hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların aylık gelirlerine, gelir bağlamaya esas olan hisse ve oranları nazarı itibara alınmak şartıyla aşağıda gösterilen miktarlarda zam yapılmıştır.

Üç aylık gelir grubu	Aylık zam miktarı
0 — 3 600	450 (Lira)
3 601 — 6 000	400 (Lira)
6 001 — Daha yukarı	350 (Lira)

Ancak; İşkazaları, Meslek Hastalıkları Sigortasından bağlanacak gelirlerin hesabına esas tutulan gelirlerin tutarı, 506 sayılı Kanunun, bu kanunla değiştirilen 97 nci maddesine göre hesaplanan asgari gelirlerin tutarından aşağı olduğu takdirde, artırma, gelirin asgari hadde yükseltilmesinden önceki tutarlarına uygulanır.

Şu kadar ki, artırılan gelir tutarları İş Kanunu gereğince tespit edilen en düşük asgari ücrete göre hesaplanacak gelir tutarından az olamaz.

Yukarıdaki fıkralar; esas hak doğurucu olayın vukubulduğu tarih, 1974 ve daha önceki yıllara ait olmak kaydı ile, 506 sayılı Kanunun 19, değişik 23, değişik 24 ve 25 nci maddeleri uyarınca sonradan gelire hak kazanacak olanlar hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2. — 31 . 12 . 1974 ve daha önceki yıllarda Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından aylık talebinde bulunarak halen aylık almakta olanlarla, bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların malüllük ve yaşlılık aylıkları ile, ölen kimsenin hak sahiplerinin aylıklarına da hisseleri oranında olmak şartıyla aşağıda gösterilen miktarlarda zam yapılmıştır.

Üç aylık, gelir grubu	Aylık zam miktarı
0 — 3 600	450 (Lira)
3 601 — 6 000	400 (Lira)
6 001 — Daha yukarı	350 (Lira)

Ancak; malüllük, yaşlılık aylıkları ile ölenlerin hak sahiplerine bağlanacak aylıkların hesabına esas tutulan aylığın tutarı, 506 sayılı Kanunun, bu kanunla değiştirilen 96 nci maddesine göre hesaplanan asgari aylıkların tutarından aşağı olduğu takdirde, artırma, aylığın asgari hadde yükseltilmesinden önceki tutarlarına uygulanır.

Şu kadar ki; artırılan aylık tutarları 506 sayılı Kanunun 1474 sayılı Kanunla değişik 78 nci maddesinde öngörülen üst sınıra göre hesaplanacak aylık tutarından fazla olamaz.

Yukarıdaki fıkralar; esas hak doğurucu olayın vukubulduğu tarih, 1974 ve daha önceki yıllara ait olmak kaydı ile 506 sayılı Kanunun 57, 58, 63, değişik 68 ve 69 ncu maddeleri uyarınca sonradan aylık bağlanmasına hak kazanacak olanlar hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — 991 sayılı Kanunla Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilen sandıklar mevzuatına göre çeşitli aylık almakta olanlarla bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemleri tamamlanmamış bulunanların aylıkları için de bu kanunun geçici 1 ve 2 nci maddeleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanun gereğince yapılacak aylık ve gelir artırımları, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 6 ay içinde tamamlanır.

Sosyal Sigortalar Kurumunun bu işler için görevlendirilecek personeline yukarıda yazılı süre içinde ayda 80 saati geçmemek üzere fazla çalışma yaptırılabilir. Ödenecek fazla çalışma ücreti, Kurumun müdürler kurulunca tespit edilir.

Borçlanma :

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanunun yayımı tarihinden önce;

A)

a - 506 sayılı Kanuna göre malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına teşkil edilmiş bulunan,

b - Borçlanma isteğinin yapıldığı tarihte 506 sayılı Kanuna tabi işte çalışmakta olan,

Sigortabların hizmet akdine dayanarak çalıştıkları süredeki en çok on yıllık hizmetleri talepleri halinde borçlandırılır.

Borçlandırılan hizmetler prim veya kesenek ödeyerek geçmiş hizmetlere katılır. Şu kadar ki, 506 sayılı Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Borçlanılması talep edilen hizmet için evvelce Sosyal Sigortalar Kurumuna prim veya Emekli sandıklarına kesenek ödenmemiş olması şarttır.

Borçlanma isteği, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren örneği Kurumca hazırlanacak belge ile bir yıl içinde Kuruma yapılır. Borçlanılan hizmetlere ilişkin primler, 1 . 4 . 1950 tarihinden sonraki sürelerle ait borçlanmalarda cari asgarî günlük kazanç, 1 . 4 . 1950 tarihinden evvelki sürelerle ait borçlanmalarda talep tarihindeki son 3 aylık kazanç ortalaması esas alınmak suretiyle hesaplanır ve toptan veya 5 yıl içinde eşit taksitlerle ödenir. Borçlanılan sigortalının ölümü halinde hakkının doğumuna yetecek prim miktarı hak sahiplerinden alınır.

B)

a - 506 sayılı Kanunun 3 nci maddesinin birinci bendi uyarınca sigorta kapsamına girmeyen hizmetler, 18 yaşından önce geçmiş hizmetler,

506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde sayılan sandıklarda geçen hizmetler,

Sigorta mevzuatına göre kendilerine toptan ödeme yapılmak suretiyle tasfiye edilmiş hizmetler, borçlanılmaz.

b - 1186 sayılı Kanuna göre borçlanılmış ve bu kanunla borçlanılacak hizmetler toplamı 10 yılı aşamaz.

c - Borçlandırılan süreler 506 sayılı Kanunun değişik geçici 8 nci maddesi uygulamasında nazara alınmaz.

GEÇİCİ MADDE 6. — Geçici 5 nci maddenin (A) bendinin 4 nci fıkrasında belirtilen belgeleri, işverenler, sigortalının isteği halinde doğru, eksiksiz ve usulüne uygun olarak düzenleyip onaylamakla yükümlüdürler.

Kurum, belgelerdeki bilgilerin sahte veya gerçeğe aykırılığı konusunda re'sen inceleme yapabilir ve yaptırabilir. Sahteliği ve gerçeğe aykırılığı saptanan borçlanma belgeleri geçerli olmaz.

Borçlanma belgelerinin gerçeğe uymadığı anlaşılırsa bunları düzenleyenler ve ilgili sigortahlar, Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları müştereken ve müteselsilen tazmin etmekle yükümlüdürler. Genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

GEÇİCİ MADDE 7. — 36 ve 42 nci maddeler gereğince, ana ve babalara yapılacak sağlık yardımı uygulaması, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç üç yılda bütün illeri uygulama kapsamına alacak şekilde Bakanlar Kurulunca düzenlenir.

MADDE 8. — Bu kanunun 96 nci maddesiyle, geçici 1, 2, 3 nci maddeleri 1 . 7 . 1974 tarihinden, diğer maddeleri yayımı tarihini takibeden aybaşından itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Millet Meclisi		Cilt	Cumhuriyet Senatosu	
	Birleşim	Sayfa		Birleşim	Sayfa
8	31	194	22	63	311
12	83	381		64	354
	85	456:511		65	395:431

I - Gerekçeli 168 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 85 nci Birleşimine, 497 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 65 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Sağlık ve Sosyal İşler ve Plan, Cumhuriyet Senatosu Sosyal İşler, Bütçe ve Plan komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/253